

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Niina Rautio & Terhi Julku

OPAS LAPSIPERHEILLE SUUNNATUISTA PALVELUISTA

Sosiaali- ja terveysala
2015

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Niina Rautio & Terhi Julku
Opinnäytetyön nimi	Opas lapsiperheille suunnatuista palveluista
Vuosi	2015
Kieli	suomi
Sivumäärä	37 + 1 liitettä
Ohjaaja	Helena Leppänen

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tietoa oppaan muodossa Ähtärin kaupungin palveluista ja harrastusmahdollisuuksista alle kouluikäisten lasten perheille. Tavoitteena oli vähentää uuden perheen syrjäytymisen riskiä uudessa kaupungissa. Lisäksi tavoitteena oli pitää yllä perheen voimavaroja arjessa elämisessä. Työn tekemisen aikana lisättiin myös tekijöiden osaamista ja tietoutta erilaisista lapsiperheiden palveluista.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys sisältää tietoa lapsiperheiden käyttämistä palvelujärjestelmistä, eri organisaatioiden yhteistyöstä, perheen merkityksestä lapsen arjessa sekä lapsen kehityksen tukemisesta. Teoreettisessa viitekehyksessä on käytetty lähteinä eri tietokantoja, sekä lehtien käsin selausta.

Oppaasta haluttiin helppolukuinen, informoiva, rakenteeltaan yksinkertainen ja ajankohtainen. Nettilinkkien avulla perheet voivat hakea lisätietoa Ähtärissä olevista palveluista. Opas on muodoltaan A5 kokoinen lehtinen, jossa on myös kuvia elävöittämässä oppaan sisältöä. Opasta jaettaisiin paikoissa joihin kaupunkiin muuttaneet perheet ottavat ensimmäisenä yhteyttä.

Jatkotutkimusehdotukseksi esitettiin terveydenhoitajien haastattelua opaslehtisten toimivuudesta. Lisäksi voitaisiin tehdä kyselytutkimus, jonka avulla selvitettäisiin kuinka helppoa terveydenhoitajien on jakaa opasta, sekä tutkia terveydenhoitajien mielipiteitä oppaan käyttöasteesta.

ABSTRACT

Authors	Niina Rautio and Terhi Julku
Title	A Guide for Families with Children
Year	2015
Language	Finnish
Pages	37 + 1 Appendix
Name of Supervisor	Helena Leppänen

The purpose of this practice-based bachelor's thesis was to produce information to families with children under school age. A guide has been made and it includes information about the services and leisure-time activities for families with children under school age offered by the town of Ähtäri. The aim was to reduce the risk for exclusion for a family in a new town. A further aim was to maintain the family's resources in everyday life. Also the level of knowledge of the thesis authors about the services for families with children was improved during the writing of the bachelor's thesis.

The theoretical frame of the thesis contains information about the service systems which families use, the cooperation of different organizations, the importance of a family in the child's everyday life and of supporting the child's development. Different databases and magazines have been used as sources in the theoretical frame.

The thesis authors wanted the guide to be easy-to-read, informative, simple in structure and topical. Web links help the families to seek more information of the services in Ähtäri. The form of the guide is an A5-sized booklet, which also has pictures to make the contents of the booklet more vivid. The guide would be distributed in places where the new families first take contact in Ähtäri.

A topic for further research could be to interview nurses about the functionality of the guide. Also, it could be interesting to study how easy it is to distribute the guide and what the public health nurses' opinion is of how much the guide is actually used.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	7
2	TYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	9
3	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ PROJEKTINA	10
4	LAPSIPERHEEN PALVELUJÄRJESTELMÄT	12
	4.1 Perusterveydenhuolto.....	14
	4.1.1 Neuvola	14
	4.1.2 Suun terveydenhuolto.....	14
	4.2 Sosiaalipalvelut.....	15
	4.3 Kolmas sektori	15
	4.3.1 Mannerheimin lastensuojeluliitto.....	15
	4.3.2 4H-yhdistyksen lastenhoitopalvelut	16
	4.3.3 Kersanet.....	16
	4.4 Seurakunta.....	17
	4.5 Kansaneläkelaitoksen tarjoamat etuudet lapsiperheille	17
	4.6 Varhaiskasvatus	17
5	ORGANISAATIOIDEN YHTEISTYÖ	19
	5.1 Palveluista tiedottaminen	21
	5.2 Lasten ja perheiden saaman avun riittävyys ja palvelujen saatavuus	22
6	PERHEEN MERKITYS LAPSEN ARJESSA.....	24
7	LAPSEN KEHITYKSEN TUKEMINEN	26
8	TYÖN TOTEUTUS	29
	8.1 Resurssit opinnäytetyön tekemiseen	29
	8.2 Pohdinta	30
	8.3 Työn eettisyys	30
	8.4 Jatkotutkimusaiheet.....	31
	LÄHTEET.....	32
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO**Kuvio 1.** SWOT-analyysi

s. 11

LIITELUETTELO**LIITE 1. Palveluopas Ähtärin lapsiperheille**

1 JOHDANTO

Työn aihe saatiin Ähtärin kaupungin vastaavalta terveydenhoitajalta. Ähtärissä on tarvetta palveluoppaalle, jota jaettaisiin lapsiperheille. Opas on suunnattu perheille, jotka ovat juuri muuttaneet Ähtäriin, eivätkä tiedä tarjolla olevista palveluista. Oppaan sisältö on suunnattu ja rajattu perheille, joissa on alle seitsemänvuotiaita eli alle kouluikäisiä lapsia. Tässä opinnäytetyössä palveluoppaalla tarkoitetaan tietokokonaisuutta, johon on kerätty lapsiperheitä koskevat palvelut Ähtärissä. Opas on lehtisen muodossa ja sitä jaetaan paikoissa, joihin perheet ottavat ensimmäisenä yhteyttä muuttaessaan uudelle paikkakunnalle.

Aihe valittiin, koska se vastasi molempien tekijöiden kiinnostuksen kohdetta: lapsia, perhettä ja neuvolatyötä. Keskeinen päämäärä hoitotyössä on potilaan ja perheen terveyden ja hyvän voinnin edistäminen (Vuori 2012, 21). Toiminnallinen opinnäytetyö kiinnosti tekijöitä myös työn konkreettisuuden vuoksi ja innostus työn tekemiseen tuli heti. Neuvolassa työskennellessä palveluopas on hyödyllinen apukeino tukea pienten lasten perheitä käyttämään palveluita. Lapsen tarpeista ja perheen kokonaisvaltaisesta hoidosta on hyvä olla tietoinen, mikäli tulevaisuudessa työskentelee lapsiperheiden kanssa.

Sosiaalinen media ja Internet toimivat yhä useammalle vanhemmalle hyvän elämän, vanhemmuuden ja lapsuuden tiedon lähteenä (Halme, Kekkonen & Perälä 2012, 16). Palveluoppaalla voidaan pyrkiä helpottamaan vanhempia löytämään luotettavat ja hyvät lähteet Internetistä. Palveluoppaan avulla pyritään ohjaamaan perheet helposti palveluiden piiriin, sillä perheet tarvitsevat palveluita ja paikkoja, joissa he voivat saada tutkittua tietoa hyvistä, lapsen hyvinvointia edistävästä toimintatavoista. (Halme, Kekkonen & Perälä 2012, 16.)

Viime aikoina huoli lasten ja nuorten syrjäytymisestä ja vanhempien voimavarojen riittävyydestä on nousut pinnalle. Tämän takia on tärkeä lisätä keinoja, joilla voidaan vahvistaa vanhempien voimavaroja ja tukea vanhemmuutta, esimerkiksi tämä palveluopas toimii yhtenä työvälineenä tämän saavuttamiseksi. Epävarmuus vanhempana, vanhemmuuden roolin sovittaminen

arkielämään, työn ja perhe-elämän yhdistäminen, parisuhdeongelmat sekä stressi ovat nykypäivän haasteita vanhemmuudessa. (Halme, Kekkonen & Perälä 2012, 16.)

Opinnäytetyössä kerrotaan lapsiperheiden yleisimmin käyttämistä palvelujärjestelmistä, kuten perusterveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja kolmannen sektorin palveluista. Työssä kerrotaan myös eri organisaatioiden tekemästä yhteistyöstä ja sen toteutumisesta lapsiperheiden hyväksi. Työn sisältöön kuuluu myös lapsen kehityksen tukeminen ja perheen merkitys lapsen kehityksen kannalta.

2 TYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa oppaan muodossa Ähtärin kaupungin palveluista ja harrastusmahdollisuuksista juuri Ähtäriin muuttaneille, alle kouluikäisten lasten perheille. Kyseessä on pieni opas/lehtinen, jossa on mukana lapsiperheille tarkoitettut palvelut Ähtärissä. Oppaassa kerrotaan eri palveluista, yhdistyksistä, seuratoiminnasta, seurakunnasta ja harrastusmahdollisuuksista. Tarkoituksena on saada helposti jaettava työväline, jonka avulla palvelut tulisivat perheille tutuiksi ja käytettäviksi.

Tavoitteena on vähentää uuden perheen syrjäytymisen riskiä uudessa kaupungissa. Harrastusmahdollisuuksista ja palveluista tietäminen ohjaa hakemaan apua oikeista paikoista, käyttämään perheille mielekkäitä palveluita ja harrastusmahdollisuuksia. Oppaan avulla saadaan helpotettua tiedon kulkua uusille perheille terveydenhoitajan työssä. Lisäksi tavoitteena on pitää yllä perheen voimavaroja arjessa elämisessä. Oppaalla tuetaan palvelujen antajien ja perheen yhteistyötä, sekä lisätään asiakkaan tietoisuutta ja kunnioitetaan hänen valinnanvapauttaan, sillä perhe voi itse halutessaan ottaa tai olla ottamatta opasta (Vuori 2012, 25).

Työn tavoitteena on myös lisätä terveydenhoitajan, sekä tekijöiden osaamista ja tietoutta erilaisista lapsiperheiden palveluista oppaan avulla.

3 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ PROJEKTINA

Koska toiminnallisen opinnäytetyön tuloksena syntyy tuotos, voidaan kokonaisuutta kutsua projektiksi. Projekti on kertaluonteinen tehtäväkokonaisuus, jonka tuotoksena on ainutkertainen tuote. Projekti on ajallisesti ja voimavaroiltaan määritelty. Haluttaessa projektista voidaan käyttää termiä hanke, sillä ne ovat synonyymejä. Projektilla on selkeät tavoitteet. Tämän opinnäytetyön lopputuloksena on palveluopas Ähtärin kaupungille alle kouluikäisten lasten palveluista. (Silfverberg 2007, 147.)

Projektia voidaan luonnehtia kertaluontoiseksi prosessiksi, joka on jatkuvaa ja syklistä. Projektin vaiheet etenevät suunnittelusta toteutukseen ja lopuksi työn arviointiin ja seurantaan. Koko toiminnasta syntyy näin oppiva ja jatkuvasti kehittyvä prosessi. (Silfverberg 2007, 24.) Huolellisesti tehty pohjatyö ja suunnittelu toimivat hyvänä pohjana hankkeen realistiselle toteuttamiselle ja suunnitelmalle. Suunnitelmaa ei kuitenkaan pidä noudattaa orjallisesti. Projekti voi esimerkiksi kohdata odottamattomia vaikeuksia tai toimintaympäristössä tapahtua muutoksia, jotka ovat ennalta arvaamattomia. Laadittua suunnitelmaa ei siis kannata noudattaa liian tiukasti. (Silfverberg 2007, 34.)

Koska opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena työnä, projektille tehdään SWOT-analyysi. SWOT on lyhennetty sanoista Strengths (vahvuudet), Weaknesses (heikkoudet), Opportunities (mahdollisuudet) ja Threats (uhat). Analyysin avulla voidaan määrittää työn kriittiset kohdat ja mahdollisuudet ja näin samalla ohjata prosessin etenemistä. (Opetushallitus 2014 a.)

SWOT-analyysi jaetaan sisäisiin ja ulkoisiin tekijöihin. Sisäisiä tekijöitä ovat vahvuudet ja heikkoudet. Ulkoisia taas ovat mahdollisuudet ja uhat. (Opetushallitus 2014 a.) Vahvuudet ja heikkoudet ovat lähtöisin joko ideasta itsestään tai sen toteuttajista. Mahdollisuudet ovat lähtöisin ulkomaailmasta, eikä projektista itsestään. Uhat ovat asioita tai ongelmia lähitulevaisuudessa ja niitä tulisi välttää. (OK-opintokeskus 2014.) SWOT-analyysissä arvioidaan etukäteen

ansoja ja riskejä työssä. Esimerkiksi pohditaan kuinka projekti voi epäonnistua ja miten sen voisi välttää. (Paasivaara, Suhonen, Virtanen 2013, 85.)

S I S Ä I S E T	VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Motivoituneet opiskelijat • Kiinnostava aihe • Opiskelijoiden hyvä ohjaus • Projektilla on tilaaja 	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none"> • Kumpikaan tekijöistä ei ole asunut Ähtärissä • Ulkomaan vaihdon aiheuttama yhteisen ajan puute
U L K O I S E T	MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Tiedon haun oppiminen • Projektityöskentelyn oppiminen 	UHAT <ul style="list-style-type: none"> • Koulun kuormittavuus • Tietotekniset ongelmat

Kuvio 1. SWOT analyysi

4 LAPSIPERHEEN PALVELUJÄRJESTELMÄT

Seuraavassa käsitellään lapsiperheiden käyttämiä palvelujärjestelmiä, sekä niiden merkitystä ja vaikutusta lapsiperheen elämään.

Peruspalvelut ja tukipalvelut auttavat kansalaisia pysymään terveisinä ja hyvinvoivina, edistävät kouluttautumista, sekä työssäkäyntiä ja tarjoavat heille tukea arkeen ja sen velvoitteista selviämiseen. Palvelujärjestelmät tukevat kansalaisten mahdollisuuksia ylläpitää omaa hyvinvointiaan ja mahdollisuutta elää hyvää arkea ja siksi ovatkin tärkeä osa yhteiskunnallista järjestelmää. (Hämeenaho 2014, 21). Julkisen vallan on taattava riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut jokaiselle, edistettävä väestön terveyttä, sekä turvattava kaikkien lasten huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata yksilöllinen kasvu ja hyvinvointi lapselle. (L11.6.1999/731.) Palvelut tarjoavat hoivaa, turvaa ja sivistystä, sekä tukea arjen askareisiin ja elämän kriiseihin. Voisi sanoa, että palvelut tukevat hyvää ja ihmisarvoista arkea (Hämeenaho 2014, 21).

Perusterveydenhuollon palvelut kuuluvat kaikille. Terveyspalvelut ja sosiaalitoimi tarjoavat erityispalveluita erityistä hoitoa, tutkimusta tai tukea tarvitseville lapsille. Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito toimivat yhteistyössä toistensa kanssa, jos perusterveydenhuolto ei pysty tarjoamaan asiakkaalle jotain palvelua, voidaan erikoissairaanhoidon kautta mahdollistaa tämän palvelun toteutuminen. Kunnan on taattava erikoissairaanhoidon palvelut, jos lapsi tai perhe niitä tarvitsee, näitä palveluita tilataan tarvittaessa. Erityispalveluita voi tuottaa myös kolmas sektori. Koska paikalliset olosuhteet vaihtelevat, ei palveluita voida järjestää samalla tavalla joka paikassa. Kansallisten terveydenhuollon ohjausjärjestelmien tavoitteena on turvata palvelujen saannin tasavertaisuus lapsille ja perheille eri puolella Suomea. (Lindholm 2007 a, 114.)

Terveyspalveluiden tarkoituksena on väestön terveyden, hyvinvoinnin, työ- ja toimintakyvyn ja sosiaalisen turvallisuuden ylläpitäminen ja edistäminen. Lisäksi lain pyrkimyksenä on väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen

turvaamalla väestön tarvitsemien palvelujen yhdenvertainen saatavuus, laatu ja potilasturvallisuus. (L30.12.2010/1326.)

Palvelut tulee järjestää kunnan alueella lähellä asukkaita, paitsi jos palvelujen alueellinen keskittäminen on perusteltua palvelujen laadun turvaamiseksi. Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä terveydenhuollon palvelut sisällöltään niin että se turvaa asukkaiden hyvinvoinnin, potilasturvallisuuden, sosiaalisen turvallisuuden ja terveydentilan lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti ja terveystieteellisesti arvioidun tarpeen perusteella. (L30.12.2010/1326.) Jokaisella asukkaalla tulee olla oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin ja mahdollisuus saada palveluita yhdenvertaisesti (L11.6.1999/731;L30.12.2010/1326).

Lasten ja perheiden palvelun tarpeet määrittyvät perheiden elinolojen ja niiden muutoksien mukaan. 2000-luvun lapsiperheiden kokemia haasteita on monia erilaisia. Niitä ovat esimerkiksi maahanmuutto, muuttoliike, kaupungistuminen sekä etäälle jäävät sukulais- ja läheisverkostot. Lapsiperheiden elinoloja määrittävät lisäksi työn ja perheen yhteensovittaminen, perherakenteiden moninaistuminen, avio- ja avoerot, toimeentulo ongelmat sekä köyhyys. Yleiset elinolojen muutokset koskettavat jollain tavalla kaikkia lapsiperheitä, mutta ne vaikuttavat eri tavalla yksittäisten lasten ja perheiden hyvinvointiin. (Halme, Kekkonen & Perälä 2012, 16.)

Useat tahot kunnassa tarjoavat palveluita lapsiperheille. Näistä alle kouluikäisten lasten perheitä koskevat esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvola, muut terveyskeskuspalvelut ja erikoissairaanhoito. Sosiaalitoimessa perheitä koskevat varhaiskasvatus ja avoimet varhaiskasvatuspalvelut, lastensuojelu, perheen sosiaalityö, sekä kasvatus- ja perhe-neuvolat ynnä muut erityispalvelut. Lisäksi mukana lapsiperheiden elämässä on esiopetus, sosiaali- tai opetustoimi, kulttuuri ja liikuntatoimi, sekä kolmas sektori (esimerkiksi järjestöt), seurakunnat ja yksityinen sektori. (Perälä, Salonen, Halme & Nykänen 2011, 18.)

Päivi Hämeenaho (2014, 21) toteaa tutkimuksessaan, että lapsiperheet käyttävät monia erilaisia palveluita arjessaan. Seuraavaksi tarkastellaan lapsiperheiden yleisimmin käyttämiä palveluita.

4.1 Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon palveluita annetaan terveyskeskuksissa, yksityisillä lääkäriasemilla ja työterveyshuollossa. Perusterveydenhuolto on kaikkien saatavilla ja se muodostaa Suomen terveysjärjestelmän pohjan. (Mattila 2005.)

Terveydenhuollon järjestäminen ja rahoittaminen on kunnan vastuulla. Terveyspalvelut jakautuvat perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Perusterveydenhuolto on kunnan järjestämää väestön terveydentilan seuranta, terveyden edistämistä ja erilaisia palveluita, jotka tuotetaan kunnan terveyskeskuksessa. Erikoissairaanhoidon on erikoisalujen mukaisia tutkimuksia ja hoitoja, joista suurin osa järjestetään sairaaloissa. (STM 2014 c.)

4.1.1 Neuvola

Neuvolapalveluita tarjotaan Suomessa ilmaiseksi, ja tämä onkin merkittävä syy, miksi käyttöaste on 97–99 %. Suuren käyttöprosentin vuoksi neuvolapalvelut ovat tärkeässä roolissa lapsen hyvinvoinnin tukemisessa. Lastenneuvolan palvelun piiriin lapsi vanhempineen siirtyy kahden viikon iässä, ennen tätä perhe on äitiysneuvolan asiakas. Marja Lindholmin (2007 a, 113) mukaan lastenneuvolatyön tavoitteena on lasten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen terveyden ja perheiden hyvinvoinnin paraneminen. Äitiys- ja lastenneuvola pyrkivät kaventamaan perheiden välisiä terveyseroja sekä lisäämään seuraavan sukupolven terveyttä ja vanhemmuuden voimavaroja. Neuvolatoiminta pyrkii puuttumaan jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin. (Lindholm 2007 a, 113.)

4.1.2 Suun terveydenhuolto

Terveyspalveluihin sisältyy suun terveydenhuolto, jonka kuuluu seurata väestön suun terveydenhuoltoa, taata terveysneuvonta- ja tarkastukset, tutkia, ehkäistä ja

hoitaa suunsairauksia, sekä ohjata jatkohoitoon tarvittaessa, ja havaita tuen ja tutkimuksen tarpeet ajoissa. Lasten ja nuorten suun ehkäisevää terveydenhuoltoa valvotaan Valvirasta käsin valvontaohjelmien avulla. (STM 2014 b.)

4.2 Sosiaalipalvelut

Sosiaalisten ongelmien ehkäisy, sosiaalisen turvallisuuden ylläpitäminen, sekä ihmisten omatoimisuuden tukeminen kuuluvat kunnan sosiaalihuollon tehtäviin. Lasten ja perheiden sosiaalipalveluihin kuuluvat päivähoito, lastensuojelu, ottolapsineuvonta, kasvatus- ja perheneuvonta, perheasioiden sovittelu, isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen liittyvät palvelut sekä lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvät sovittelut. (STM d 2014.)

4.3 Kolmas sektori

Suomessa on kolmijakoinen sektorikenttä, johon kuuluu ensimmäinen eli yksityinen sektori tai markkinointi, toinen sektori johon kuuluu valtio ja kunnat, sekä kolmas sektori jolla tarkoitetaan järjestöjä, yhdistyksiä ja voittoa tavoittelematonta sektoria (Koskiahio 2001, 17; Nyholm & Suominen 1999, 51).

Kolmannelle sektorille on tyypillistä toiminnan vapaaehtoisuus, yhteiseen hyvään pyrkiminen, yhteiset resurssit, sekä voittoa tavoittelemattomuus. Lisäksi kolmanteen sektoriin kuuluu vastavuoroisuuden ja sosiaalisten suhteiden reiluuden periaatteet, sekä itsehallinto ja valtiosta riippumattomuus. (Granhholm 2008, 9.)

Kunnan kumppaniksi tarvitaan järjestöjä, jotta voidaan järjestää avointa ja kynnyksetöntä toimintaa lapsiperheille (MLL 2014). Seuraavaksi tarkastellaan muutamia keskeisiä lapsiperheiden käyttämiä kolmannen sektorin palveluita.

4.3.1 Mannerheimin lastensuojeluliitto

Mannerheimin lastensuojeluliitto eli MLL tarjoaa ammatillista kumppanuutta kunnalle lapsiperheiden tukemiseksi. Palvelut perustuvat käytännössä testattuihin valtakunnallisiin malleihin. Kunnat hyötyvät yhteistyöstä MLL:n kanssa, sillä järjestöjen avulla saadaan lisättyä perheiden varhaista tukea ja ennaltaehkäisevää

toimintaa. Perhekahvila, jossa vanhemmat voivat tutustua muihin lapsiperheisiin ja vaihtaa kokemuksiaan arjesta on esimerkki MLL:n ylläpitämästä lapsiperheille suunnatuista palveluista. (MLL 2014.)

4.3.2 4H-yhdistyksen lastenhoitopalvelut

4H-järjestö on poliittisesti sitoutumaton valtakunnallinen nuoriso- ja kansalaisjärjestö. 4H tukee lasten ja nuorten elämänhallinnan tasapainoista kehitystä nuorisotyön kautta. 4H-järjestössä kannustetaan yhteistyöhön ja yritteliäisyyteen, edistetään kansainvälistymistä ja eri kulttuurien ymmärtämistä sekä korostetaan luonnon ja ympäristön arvoja ja edistetään käden- ja arjentaitojen hallintaa. 4H yhdistykset tekevät paikallisesti työtään nuorten hyväksi. Toiminta vaihtelee paikkakunnittain. (Ähtärin 4H-yhdistys 2014 a.)

Ähtärin 4H-yhdistys tarjoaa lastenhoitopalveluita lapsiperheille, jotka tarvitsevat apua yli 3 kuukauden ikäisen lapsen hoidossa. Perhe voi katsoa yhdistyksen sivuilta haluamansa nuoren yhteystiedon ja sopia työtehtävistä tarkemmin. Laskutus toimii 4H-yhdistyksen kautta. (Ähtärin 4H-yhdistys 2014 b.)

4.3.3 Kersanet

Kersanet on verkkopohjainen perhekeskus ja se on kohdennettu Etelä-Pohjanmaan 0-12-vuotiaiden lasten vanhemmille. Kersanetistä löytyy luotettavaa tietoa raskausajasta ja synnytyksestä sekä lapsen kasvusta ja kehityksestä. Tietoa löytyy myös vanhempana olemisesta sekä lapsiperheiden palveluista. (Kersanet 2014)

Kersanet on Etelä-Pohjanmaan lapsiperhepalvelu-kehittämishankeen tuotos (2011–2013), ja sen rahoitus tulee sosiaali- ja terveysministeriöltä (75 %) sekä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä (25 %). Hankkeen tavoitteena on kehittää lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluita kohderyhmän omissa toimintaympäristöissään lisäten osallisuutta ja mahdollistaen matalan kynnyksen toimintamuotoja. (Seinäjäki 2014.)

4.4 Seurakunta

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tukee lapsiperheitä, järjestämällä lapsille monipuolista ja turvallista toimintaa kuten päiväkerhoja, perhekerhoja ja pyhäkouluja (Ähtärin seurakunta 2014). Kirkko pyrkii pitämään huolta lähimmäisistä, erityisesti heikoista ja syrjäytyneistä. Käytännössä kirkko toimii työpaikoilla, kouluissa ja sairaaloissa tukemassa ihmisiä arjessa, sekä myös vankiloissa, armeijassa ja yliopistoissa, Suomessa ja ulkomailla ollen mukana ihmisten arjessa. (Suomen ev.lut. kirkko 2014.)

4.5 Kansaneläkelaitoksen tarjoamat etuudet lapsiperheille

Perheitä tuetaan palveluiden lisäksi myös taloudellisin tukimuodoin (STM 2014 a). Kansaneläkelaitos eli Kela maksaa erilaisia etuuksia, joihin kuuluu esimerkiksi äitiysavustus, äitiyspäiväraha, isyysraha, kotihoidontuki ja lapsilisä. Lapsiperheiden tukien saaminen edellyttää, että vanhemmat kuuluvat Suomen sosiaaliturvan piiriin. (Kela 2014.)

4.6 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus. Varhaiskasvatus koostuu kasvatuksellisesta vuorovaikutuksesta ja sen tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen tarjoamat palvelut ovat keskeinen kokonaisuus lapsiperheiden tuki- ja palvelujärjestelmässä. Kunta ja yksityinen tarjoavat näitä palveluita. (THL 2014.)

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu päivähoito, joka toteutuu pääosin päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Näissä palveluissa toteutuu lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. (THL 2014.)

Esiopetus kuuluu osana varhaiskasvatuksen suunnitelmallista opetus- ja kasvatustyötä (THL 2014). Lapsella on oikeus maksuttomaan esiopetukseen vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista eli yleensä kuusivuotiaana. Esiopetukseen

osallistuminen on vapaaehtoista ja siitä päättää lapsen huoltaja. (Opetushallitus 2014 b.)

5 ORGANISAATIOIDEN YHTEISTYÖ

Toimiva yhteistyö on edellytys riittävään avun saamiseen (Halme, Kanste & Perälä 2014, 226). Kun yhteistyö toimii, erilainen osaaminen voidaan käyttää hyödyksi parhaalla mahdollisella tavalla perheiden tukemiseksi, lasten hyvinvoinnin edistämiseksi ja vanhemmuuden vahvistamiseksi. Julkisen sektorin, kuten neuvolan, ohella lasten ja heidän perheidensä kanssa työskentelee lukuisa joukko muita toimijoita, kuten seurakunta ja kolmannen sektorin toimijat (Lindholm 2007 b, 27–29).

On todettu, että palvelujen saavutettavuus ja riittävä avun saanti edellyttää toimivaa yhteistyötä työntekijöiden ja vanhempien välillä. Lisäksi riittävä tiedonsaanti palveluista, sekä vanhempien osallisuutta vahvistava toiminta edistää yhteistyötä. Yhteistyö edistää myös positiivista kokemusta palveluiden saavutettavuudesta ja avun riittävydestä. (Halme ym. 2014, 217.)

Kokemus siitä, että hakee apua eikä sitä saa, kuormittaa sekä vanhempia että lasta tai nuorta itseään. Palvelut, jotka toimivat hyvin, lisäävät hyvinvointia. Kun taas palvelut jotka toimivat huonosti haittaavat lapsen kehitystä, sekä lisäävät pahoinvointia. Palveluiden hyvä tai huono vaikutus jatkuu pisimmälle lasten ja perheiden kohdalla, siksi onkin erityisen tärkeää, että juuri nämä palvelut suunnitellaan, toteutetaan ja johdetaan huolellisesti. (Mäkelä 2013, 19.)

Perälän ym. (2011, 53) tekemän tutkimuksen mukaan yhteistyö sujuu parhaiten neuvolan terveydenhoitajan, hammashuollon, erikoissairaanhoidon ja puheterapian kanssa. Lastensuojelun, sosiaalityöntekijän ja kotipalvelun kanssa on todettu huonoja kokemuksia yhteistyön toimivuudesta. Tutkimuksessa todetaan myös, että Kansaneläkelaitoksen kanssa ilmenee eniten puutteellista yhteistyötä. Muiden palvelujen antajien kanssa, kuten yksityisten, seurakunnan ja järjestöjen palvelujen antajien kanssa yhteistyö sujuu pääosin hyvin. (Perälä, Salonen, Halme & Nykänen. 2011, 53.) Keskeinen edellytys avun saannin turvaamiselle on yhteistyön toimivuus eri organisaatioiden välillä (Halme ym. 2014, 226–227).

Selvärajaisiin pulmiin perheiden on helpompi saada apua, sillä eri sektoreiden asiantuntemus on vain heidän rajojensa sisällä. Jos ongelmat ovat monimutkaisempia tai epäselviä, silloin perheet ovat monen eri auttajatahon asiakkaina. (Eriksson & Pyhäjoki 2007, 439.)

Monien eri järjestäjien tuottamat palvelut eivät hahmotu kokonaisuutena perheiden näkökulmasta, koska ne ovat hajanaisia. Esimerkiksi tiedonkulussa, vastuuhenkilöiden nimeämisessä ja palvelujen koordinaatiossa on todettu puutteita. Palvelujen kehittäminen, toimiva yhteistyö ja palvelujen yhteensovittaminen edellyttää tietoa lasten ja perheiden terveydestä ja hyvinvoinnista sekä olemassa olevista palveluista, tämä myös lisää positiivisia vaikutuksia avun saamiselle. (Perälä, Salonen, Halme & Nykänen 2011, 17–18.) Yksi keskeisimmistä toimivan yhteistyön edellytyksistä on riittävä tiedon saanti palveluista (Halme ym. 2014, 218).

Moniasiakkuus johtaa auttajien näkökulmasta niin kutsuttuun hallinnan pulmaan, jota pyritään ratkaisemaan yhä erikoistuneemmilla palvelujen tuottamisella, ilman riittävää koordinaatiota. Hyvinvointipalvelujen kulttuuri on Suomessa hyvin asiantuntija- ja yksilökeskeistä. Näitä pulmia pyritään ratkaisemaan dialogisilla, verkostokeskeisillä työskentelymalleilla. Näissä malleissa asiakas ja työntekijä tekevät yhteistyötä hahmottaakseen asiakkaan pulmat heidän arkensa näkökulmasta. (Eriksson & Pyhäjoki 2007, 439.)

Varhaisten huolien tunnistaminen ja avun saaminen on keskeistä ja myös vaikuttavaa ongelmien ehkäisyssä. Myös lainsäädännössä ja useissa valtakunnallisesti julkaistuissa terveydenhuollon ohjeistuksissa avun riittävyden turvaaminen on nostettu esille. On totta, että valtaosa lapsiperheistä voi hyvin ja heille riittävät tarjolla olevat palvelut, mutta perheet joilla on voimavaroja kuormittavia tekijöitä ja joiden sosiaalinen asema on alhaisempi kokevat palvelujen saamisen vaikeammaksi. Avun saaminen edellyttää palvelujen hyvää tuntemista ja niistä tiedon saamista. (Halme ym. 2014, 226.)

5.1 Palveluista tiedottaminen

Palveluista tiedottaminen tapahtuu kahdella tavalla: tietoa annetaan yleisesti lapsille, nuorille ja vanhemmille, sekä henkilökohtaisesti erilaisissa palvelutilanteissa kohdaten. (Halme ym. 2014, 226–227.) Neuvolan terveydenhoitajat voivat suositella lapsiperheille osallistumista seurakuntien järjestämiin toimintoihin. Erityisesti silloin kun vanhemmat hoitavat lapsiaan kotona tai perheellä on tarvetta vertaistukeen (Lindholm 2007 b, 28). Suurimpia puutteita on havaittu arkea tukevan toiminnan tiedottamisessa ja tuntemisessa (Halme ym. 2014, 226–227).

Tiukentuneista voimavaroista ja resursseista huolimatta kuntien tulee mahdollistaa tiedon kulku kunnan, yksityisen sektorin ja järjestöjen sekä seurakuntien tarjoamista palveluista, sekä miten ja mistä lapsiperheet voivat tätä tietoa saada (Perälä, Halme, Nykänen 2012, 14). Halme ym. 2014 tekemässä tutkimuksessa on todettu, että esimerkiksi lastenneuvolassa on puutteita toisten palveluntuottajien palvelujen tuntemisesta. Esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun tuntemisessa ja yhteistyön toimivuudessa on parannettavaa. (Halme ym. 2014, 226–227.)

Erityisesti ikäkausittain järjestetyissä palveluissa, suurin vaara tuen katkeamiselle on palveluiden nivelkohdissa. Vaarana on lapsen tai perheen jääminen ulkopuolelle palveluista. Siirtymävaiheissa vaaditaan joustavuutta ja sopeutumista, joita erityisesti hankalissa ja ongelmallisissa tilanteissa olevilla lapsilla, nuorilla ja perheillä ei aina ole riittävästi. (Hastrup & Hietanen-Peltola 2013, 35.)

Vanhemmat ovat vastuussa omasta aktiivisuudestaan ja osallisuudestaan hankkiessaan tietoa palveluista (Halme ym. 2014, 227). Vanhemmat voivat etsiä tietoa ilmoitustaulujen lisäksi esimerkiksi Internet sivustoilta. Vanhemmat saavat tietoa myös suullisesti toisilta vanhemmilta esimerkiksi puistoissa. (Lindholm 2007 b, 29.)

Halme ym. (2014, 226) tekemän tutkimuksen mukaan lähes viidennes kokee saaneensa tietoa kunnan lasten ja perheiden palveluista melko tai erittäin riittämättömästi. Palvelujärjestelmän ja palvelujen tunteminen helpottaa tuen ja palvelujen hakemisessa.

Keskeistä on yhteistyön merkitys riittävän avun saannin kannalta. Yhteistyötä on tehtävä ammattilaisten ja vanhempien välillä, sillä näin voidaan hyödyntää kaikkien osapuolten asiantuntemusta parhaalla tavalla lapsen ja perheen hyvinvoinnin edistämiseksi. Myös lainsäädännön uudistamisella pyritään vahvistamaan lapsiperheiden kanssa työskentelevien yhteistoimintaa. (Halme ym. 2014, 227.)

5.2 Lasten ja perheiden saaman avun riittävyys ja palvelujen saatavuus

Lasten ja perheiden palveluissa pyritään tunnistamaan tuen tarpeet jo varhaisessa vaiheessa, sekä ajoittamaan tuen tarve oikeaan aikaan. Lapsille ja heidän perheille tarjotaan tukea terveyttä ja hyvinvointia edistävien sekä ongelmia ennaltaehkäisevien ja korjaavien palvelujen avulla. Edistävät ja ehkäisevät palvelut vahvistavat perheiden arjessa pärjäämistä ja yhteisöllisyyttä. Kaikille palveluille yhteistä on se, että niiden avulla pyritään lasten suotuisaan kasvuun ja kehitykseen, vahvistamaan lasten ja perheiden voimavaroja, sekä lasten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä. (Perälä, Salonen, Halme & Nykänen 2011. 17.)

Riittävä tiedonsaanti edellyttää toimivaa yhteistyötä vanhempien ja työntekijöiden kanssa, sillä yksin toimiva yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä ei riitä takaamaan saavutettavia palveluita ja riittävää avunsaantia. Myös vanhempien osallisuuden vahvistaminen on tärkeää, esimerkiksi työntekijän kuuluu vahvistaa vanhempien pärjäämistä perheen arjessa, vanhempien vaikutusmahdollisuuksia ja päätöksentekoa palvelutilanteissa sekä laajemmin palveluissa. (STM 2009, 24.)

Kun palvelut ovat helposti saavutettavissa ja tavoitettavissa, edistää se lapsen asioiden hoitamista eli omahoitajan nimeämistä lapselle, sekä lapsen ja perheen tarvitseman erityisasiantuntemuksen tuomista lapsen kehitysympäristöön.

Kehitysympäristöllä tarkoitetaan kaikkia yhteisöjä, joissa lapsi kasvaa ja kehittyy, sekä on vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Keskeisiä kehitysympäristöjä ovat koti, päivähoito, koulu ja vapaa-ajan toiminnot. (STM 2009, 24.) Yksilöllisten palvelusuunnitelmien laatimisella voidaan myös edistää lapsen asioiden hoitamista. Palvelusuunnitelma laaditaan kunnan sosiaaliviranomaisten kanssa. Siihen kirjataan ne avun, tuen ja kuntoutuksen muodot, joita asiakas tarvitsee selviytyäkseen arjessa. (Seppälä 2014.) Lapsen lähiverkoston, eli vanhempien ja muiden läheisten ihmisten huomioiminen sekä tiedon kokoaminen yhteen lapsen ja perheen käyttämistä palveluista edistävät myös lapsen asioiden hoitamista. (Halme ym. 2014, 225.)

THL:n raportin mukaan noin puolet vanhemmista on saanut tukea ja apua lapsen terveyteen liittyvissä asioissa, arjessa jaksamisessa, henkisessä tuessa, lapsen hoidossa ja kasvatuksessa, sekä myönteistä palautetta vanhempana olemisesta. Vanhempien tarpeesta huolimatta tukea ja apua ei saatu arjessa jaksamisessa tai taloudellisen tuen saannin ohjaamisessa. (Perälä ym. 2011, 42.)

On muistettava, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarjoama tuki ei korvaa lähiverkoston tukea. Perheet ovat kokeneet että sosiaali- ja terveydenhuollon tarjoamaan tukeen liittyi ehtoja. He kokivat että terveydenhuollosta sai tukea, jos sitä osasi itse hakea ja vaatia. Perheet ovat kokeneet että autetuksi tulee myös helpommin jos on selkeä fyysinen vaiva tai sairaus. Tuessa kuitenkin keskityttiin vain yhteen vaivaan, eikä koko perheeseen. (Vuori 2012,72.)

6 PERHEEN MERKITYS LAPSEN ARJESSA

Perhe otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon hoitotyössä, sekä lapsiperheille suunnattujen palveluiden järjestämisessä. Seuraavaksi tarkastellaan perheen merkitystä lapsen arjessa, sekä käsitellään perhettä käsitteenä.

Perheen muodostavat yhdessä asuvat henkilöt, jotka ovat avio- tai avoliitossa tai ovat rekisteröineet parisuhteensa, sekä heidän lapsensa. On myös tilanteita, joissa perheen muodostaa vain yksi vanhempi lapsineen. Lisäksi voi olla perheitä ilman lapsia. Tällöin perheeseen kuuluu vain avio- tai avopuolisot tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt. (Tilastokeskus 2014.)

Perhesosiologit määrittelevät ainakin viisi erilaista perhemallia. Ensimmäinen malli pohjautuu asumiseen, jolloin perhe koostuu henkilöistä jotka asuvat saman katon alla. Toinen malli on parisuhdepohjainen, jossa kaksi aikuista ihmistä elävät seksuaalisuuden, vallan ja rakkauden järjestelmässä. Kolmas määritelmä perustuu siihen että perhe kasvattaa, huolehtii ja jatkaa sukua. Neljännen määritelmän mukaan perhe on verkosto, joka koostuu toisilleen sukua olevista ihmisistä. Viidentenä määritelmänä pidetään perheen olemista talousyksikkönä, jossa osallistutaan jäsenten taloudelliseen ylläpitoon. On kuitenkin otettava huomioon, että jokainen perhe on ainutlaatuinen. (Ojanen, Ritmala, Siven, Vihunen & Vilen 2011, 23.)

Lapsen huoltajia ovat vanhemmat tai henkilöt, joille lapsen huoltajuus on uskottu. Huoltajuus päättyy kun lapsi täyttää 18 vuotta tai avioituu ennen sitä. Vanhemmuus ja huoltajuus ovat toisistaan riippumattomia. Vaikka jokainen perhe on omanlaisensa, silti sana perhe tuo mieleen helposti stereotyyppisiä mielikuvia. (Jouhki, Klemetti, Hermanson 2013, 26.)

Perheenjäsenten terveydentila vaikuttaa koko perheen terveyteen. Vahvojen kumppanuussuhteiden merkitys perheessä on osoitettu tärkeäksi, koska perheenjäsenelle on tärkeää, miten hänen läheisensä voivat. (Rantanen, Heikkilä, Asikainen, Paavilainen & Åstedt-Kurki, 2010, 143; Summers, Hoffman, Marquis, Turnbull & Poston 2005, 57.) Perheiden saamalla tuella on tärkeä merkitys, koska

se vaikuttaa asiakkaan ja hänen perheenjäsentensä selviytymiseen eri elämäntilanteissa. (Rantanen ym. 2010, 143.)

Perheiden tukemisen tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja lisätä hyvinvointia (Rantanen ym. 2010, 143). Perheen voimavaroja voi vahvistaa joko perhe itse omalla toiminnallaan, tai voimavaroja voidaan vahvistaa perheen ulkopuolelta esimerkiksi neuvolasta käsin terveydenhoitajan avulla. Voimavaroja voidaan vahvistaa kuuntelemalla, tarjoamalla tukea sekä merkityksellistä tietoa asiakkaalle. Tärkeää on perheen arvio omista vahvuuksistaan, sekä perheen oma päätös siitä käyttääkö tukijärjestelmiä. Voimavarojen vahvistamisen seurauksena perheen itsetunto, oman elämän hallinnan tunne ja itsemäärääminen lisääntyvät. Tämä johtaa perheen terveyttä ja hyvää vointia ylläpitävään käyttäytymiseen ja elämänlaadun paranemiseen. (Vuori 2012, 25.)

Suomalaisten terveys ja hyvinvointi on kehittynyt viime vuosikymmenten aikana myönteiseen suuntaan. Tämä näkyy esimerkiksi vastasyntyneen elinajanodotteen nousuna ja perinataalikuolleisuuden vähentymisenä. Edelleen kuitenkin löytyy lapsia ja perheitä, joiden tuen tarpeisiin on haastava vastata. (Kaikkonen, Mäki, Laatikainen & Linnanmäki. 2012, 21.) Varhainen huolten tunnistaminen ja niihin puuttuminen ovat perheiden tukemisen ja ongelmien ehkäisyn kannalta keskeistä ja myös vaikuttavaa (Halme ym. 2014, 218).

7 LAPSEN KEHITYKSEN TUKEMINEN

Jokainen lapsi kehittyy tavallaan, ja jokainen perhe on omanlaisensa. Toiset tarvitsevat enemmän tukea ja neuvoja kuin toiset. Joskus vanhemmat kaipaavat tukea ja neuvoja sekä ammattihenkilökunnalta että vertaistuen kautta. On tärkeää, että perheellä on tukiverkosto, jotta perhe ei eristyisi. Tämä on tärkeää myös lapsen kehityksen kannalta, sillä lapsi tarvitsee vastavuoroisen suhteen vanhempiensa kanssa. Tästä syystä yksi yhteiskunnan tärkeimmistä tukipilareista on hyvinvoiva vanhemmuus. (Storvik-Sydänmaa, Talvensaari, Kaisvuo & Uotila 2012, 81–82.)

Lapsi kasvaa ja kehittyy voimakkaasti ennen kouluikää. Lapsen psyykkisen hyvinvoinnin perusta rakentuu 0-7-vuotiaana. Pienen lapsen ja hänen vanhempiensa välinen suhde ja sen laatu toimii tärkeimpänä tarkasteluikkunana lapsen kehitykseen. Lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen vaikuttavat varhaisten suhteiden laatu, joilla on suuri merkitys aivojen muovautumiseen ensimmäisinä elinvuosina. (Ahlqvist-Björkroth 2007, 127.)

Lapsen perimä vaikuttaa hänen kehitykseensä, käyttäytymiseensä, vuorovaikutussuhteisiinsa ja niiden seurannaisvaikutuksiin sekä siihen, millaiseen ympäristöön yksilö hakeutuu. Perimän lisäksi vuorovaikutuksella ja fyysisellä ympäristöllä on omat vaikutuksensa. (Paunio 2011; Kalland 2007, 349.)

Lapsi tarvitsee kokemusta siitä että on vanhemman mielestä tunteva ja ajatteleva yksilö, tämän takia pelkkä mekaaninen hoiva ei riitä. Lapsi tarvitsee myös fysiologisia tarpeita tyydyttävää ja säätelevää vuorovaikutusta, esimerkiksi ruokailun ja unen rytmittämistä, kokeakseen turvallisuutta ja olevansa huolenpidon arvoinen ja rakastettu. Vanhempien tulee vuorovaikutuksen avulla suojella lastaan jokaisella ikäkaudella, esimerkiksi ostetaan pyöräilevälle lapselle kypärä ja huolehditaan sen käytöstä. (Kalland 2007, 350.)

Nykyisin tiedetään, että jo vastasyntynyt omaa synnynnäisiä taitoja, oppii nopeasti ja osallistuu aktiivisesti vuorovaikutussuhteeseen jo ennen puheen kehitystä (Ahlqvist-Björkroth 2007, 128; MLL 2014). Jos lapsen ja vanhemman välille

muodostuu turvallinen kiintymyssuhde ensimmäisen vuoden aikana, tiedetään sen ennustavan lapsen hyvää emotionaalista, sosiaalista ja kognitiivista kehitystä. Lapsi voi muodostaa erillisen kiintymyssuhteen äitiin ja isään tai muihin ensisijaisiin hoitajiin. (Ahlqvist-Björkroth 2007, 128.)

Storvik-Sydänmaa ja muut kirjoittavat WHO:n korostavan elintapojen avainasemaa terveyden edistämiseksi, sekä kroonisten sairauksien ehkäisyssä. Koska terveyden edistämisen päätavoitteena on lisätä riittävästi liikkuvia ja ravitsemussuositusten mukaisesti syöviä ihmisiä, on tärkeää että nämä tavat omaksutaan jo lapsena. Neuvola auttaa perheitä edistämään terveellisiä elämäntapoja. (Storvik-Sydänmaa ym. 2012, 83–84.) Lapsen tukeminen tulisi tapahtua yhteistyössä vanhempien kanssa (Korhonen 2010, 23).

Perhe voi tukea lapsen kehitystä takaamalla hänelle oikeanlaisen ravinnon, huolehtimalla puhtaudesta, varmistamalla riittävän unen saannin, mahdollisuuden kehittää motorisia taitojaan ikäkautta vastaavalla tavalla ja olemalla läsnä (Storvik-Sydänmaa ym. 2012, 30–37).

Lapsuusajan liikunta edistää lapsen hyvinvointia sekä tervettä kasvua ja kehitystä. Lapsi oppii liikkumalla motoristen taitojen lisäksi tasapainon ylläpitämisessä ja välineiden käsittelyssä tarvittavia sekä muita toimintakyvyn kannalta tärkeitä taitoja. Välillisesti liikunta voi edistää lapsen tiedollista, sosiaalista, tunteiden ja tahdon kehitystä. Tämän vuoksi liikuntataidoilla on suuri merkitys myös lapsen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymiselle. Iloiset ja monipuoliset liikuntakokemukset luovat myös hyvän pohjan loppuelämän liikuntaharrastuksille. Lapsen ja hänen perheensä liikunnan edistämiseksi tarvitaan sekä omaehtoista, että ohjattua liikuntaa. Vanhemmat voivat tukea lapsensa kehitystä luomalla hänelle monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa liikkumishaluaan. Tämä edellyttää, että lapselle on tarjolla riittävästi virikkeellisiä ja turvallisia pihoja, sekä muita turvallisia leikkipaikkoja lähiympäristössä. Vanhemmat voivat toimia itse tämän toiminnan taustatukena, ohjaajana ja mallina. (STM 2004, 198–199.)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut tukevat vanhemmuutta, sekä huoltajien mahdollisuuksia toimia lapsen kasvattajina. Monet lapset ja perheet osallistuvat aktiivisesti arkea tukevaan yhteisölliseen toimintaan. Näitä on esimerkiksi kunnan, yksityisen, kolmannen sektorin tai seurakuntien järjestämät kerhot, aamu- ja iltapäivätoiminta, sekä kulttuuri, liikunta ja muu vapaa-ajan toiminta. (Perälä ym. 2012, 17.)

Lapsiperheille ei ole olennaista kuka palveluita järjestää, vaan se että ne ovat helposti saatavilla ja niissä on ihmisiä joille on helppo kertoa omista asioistaan ja huolistaan. Tutuimpia ja tärkeimpiä palveluita ovat koulu, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut, kirjasto sekä terveystalvelut. Ensisijaisesti palvelut eivät ratkaise lapsen hyvinvointia, vaan ihmissuhteet ovat tärkeämpiä, sillä vanhemmat, sisarukset, isovanhemmat ja kaverit luovat parhaimmillaan kasvuympäristön tuen. (ETENE 2013, 37.)

8 TYÖN TOTEUTUS

Toiminnallinen opinnäytetyö tehtiin Vaasan ammattikorkeakoulussa. Tuotos on palveluopas pienten lasten perheille A5 kokoisen lehtisen muodossa. Opas on värillinen ja siinä tulee olemaan tekstin lisäksi myös kuvia oppaan elävöittämiseksi.

Ähtärissä tarjolla olevat palvelut kootaan samaan oppaaseen. Palvelulehtisestä pyritään tekemään helppolukuinen yksinkertaistamalla sen rakennetta ja poistamalla nopeasti muuttuvat tiedot pois. Näin opas pysyy ajankohtaisempaan pidempään ja sen päivittäminen on helpompaa, esimerkiksi numeroita oppaaseen tulee vain harkitusti. Numeroiden sijasta oppaaseen laitetaan nettilinkit, mitä kautta saa hakea lisätietoa asiasta tai palveluista ja yhteystiedoista. Toimijoiden nimet jätetään pois ja tilalle laitetaan esimerkiksi ammattinimekkeet lisäämään oppaan ajankohtaisuutta.

Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Ähtärin kaupungin kanssa. Edistymisestä raportoidaan tilaajalle, sekä samalla sovitaan oppaan tarkemmasta sisällöstä. Opinnäytetyö esitetään ja arvioidaan Vaasan ammattikorkeakoulussa.

8.1 Resurssit opinnäytetyön tekemiseen

Teoriatietoa opinnäytetyöhön haettiin eri tietokannoista, sekä käsin selaamalla. Tietolähteinä opinnäytetyössä on käytetty tieteellisiä lehtiä ja artikkeleita, portaaleja, kuten esimerkiksi STM ja Terveysportti, kirjoja, sekä tutkimusraportteja. Oppaan tekemisessä ollaan yhteydessä Ähtärin terveydenhoitajaan, niin että kaikki Ähtärissä tarjolla olevat palvelut perheille tulevat oppaaseen.

Opinnäytetyön tekemiseen vaadittavat laitteet ja tarvittavat materiaalit työn tekijät hankkivat itse. Mahdolliset matkakustannukset esimerkiksi Ähtäriin työn tekijät kustantavat itse. Tekijät tulostavat opinnäytteensä sekä mallikappaleen opaslehdessä. Lehtistä kopioidaan Ähtärissä tarvittava määrä.

8.2 Pohdinta

Opinnäytetyön aihe on saatu Ähtärin kaupungin vastaavalta terveydenhoitajalta. Työn tilaaja halusi lapsiperheille suunnatuista palveluista kertovan oppaan, jota olisi helppo jakaa vanhemmille. Tilaaja halusi oppaasta selkeälukuisen, informatiivisen ja helposti päivitettävän, esimerkiksi puhelinnumeroita oppaaseen tulisi vain harkitusti ja toimijoiden nimet jätettäisiin pois. Näin opas pysyisi ajankohtaisena pitempään. Nettiosoitteet tilaaja halusi oppaaseen, sillä niiden kautta asiakkaat löytäisivät tarkemmat tiedot helposti. Työn tekijät noudattivat opasta tehdessään näitä ohjeita.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa oppaan muodossa Ähtärin kaupungin palveluista ja harrastusmahdollisuuksista juuri Ähtäriin muuttaneille, alle kouluikäisten lasten perheille. Opas tulee käytettäväksi Ähtärin kaupungille ja sen kohteena ovat Ähtärissä asuvat lapsiperheet.

Yhteistyö Ähtärin kaupungin terveydenhoitajan kanssa on sujunut hyvin, Opinnäytetyötä koskevien asioiden tiedottaminen ja keskustelu on hoitunut sähköpostin, puhelimen ja postin välityksellä. Työn tilaajaan on oltu yhteydessä koko opinnäytetyön tekemisen ajan.

Työntekijöiden välinen suhde on pysynyt hyvänä ja toimivana projektin aikana. Pääsääntöisesti työntekijät ovat tehneet työtä yhdessä ilman erikseen tehtäviä ja jaettuja osioita. Jo SWOT analyysissä todettu ulkomaanvaihdon aiheuttama yhteisen ajan puute aiheutti jonkin verran viivästymistä opinnäytetyön valmiiksi saamiselle.

8.3 Työn eettisyys

Tutkijalta vaaditaan tiettyä eettistä toimintaa. Tutkijan on oltava aidosti kiinnostunut uuden tiedon hankkimisesta, sekä tutkijan on paneuduttava tunnollisesti hankkimaansa ja välittämäänsä informaatioon, niin että se on mahdollisimman luotettavaa. Tutkija ei saa syyllistyä vilppiin, vaan hänen on oltava rehellinen. Tutkijan täytyy varmistua siitä, että tieteellistä informaatiota

käytetään eettisten vaatimusten mukaisesti. (Kankkunen, Vehviläinen & Julkunen 2009, 172.)

Tieteen etiikka merkitsee velvollisuutta tuottaa tietoa tiettyä tarkoitusta varten, kuten palvelemaan yhteiskuntaa. Tieteellinen tutkimus palvelee potilasta, terveyttä ja hoitotyötä. Tutkimusta eivät voi määrätä ulkoiset seikat, kuten talous ja politiikka. Hyvä tieteellinen käytäntö merkitsee tutkijan tervettä järkeä, toisen kunnioittamista ja huomioon ottamista. Tärkeintä on kuitenkin eettisen ajattelun sisäistäminen. Tieteellistä käytäntöä seuraavat monet päättäjät ja organisaatiot, kuten tutkimuseettinen neuvottelukunta. (Eriksson, Isola, Kyngäs, Leino-Kilpi, Lindström, Paavilainen, Pietilä, Salanterä, Vehviläinen-Julkunen & Ästedt-Kurki 2012, 29–30.)

Kankkunen tarkastelee Pietarisen (2002) keräämiä tutkimuksen eettisiä vaatimuksia, joihin kuuluu muun muassa, että ihmisarvoa on kunnioitettava, eikä tutkimuksen tekeminen saa loukata ketään yleisesti. (Kankkunen ym. 2009, 172.) Oppaassa henkilöt pysyvät anonymoina, sillä siihen ei laiteta henkilönimiä. Oppaassa huomioidaan uskonnollinen tausta ja kulttuuri, koska siinä otetaan huomioon kaikki kaupungista löytyvät seurakunnat. Pyrkimyksenä on kertoa palveluista todenmukaisin ja ajankohtaisin tiedoin.

Palveluoppaan kansikuvan on tehnyt eräs kuvataidelukion opiskelija. Muut kuvat ovat oppaan tekijöiden ottamia kuvia, ja kuvissa esiintyviltä henkilöiltä on saatu lupa niiden käyttöön. Kuvissa kunnioitetaan ihmisarvoa, eikä henkilöiden ominaisuuksia tuoda esiin halventavasti tai asiaankuulumattomasti.

8.4 Jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimuksena voisi haastatella terveydenhoitajia opaslehtisen toimivuudesta. Voisi esimerkiksi tehdä kyselytutkimuksen, kuinka helppoa terveydenhoitajien on antaa ja jakaa opasta, sekä tutkia heidän mielipidettä oppaan käyttöasteesta.

Olisi mielenkiintoista haastatella myös oppaan käyttäjiä ja selvittää palveluoppaan käytännöllisyys ja toimivuus.

LÄHTEET

- ETENE. 2013. Lapsuuden ja nuoruuden etiikka sosiaali- ja terveysalalla. Viitattu 14.12.2014.
http://www.etene.fi/c/document_library/get_file?folderId=638150&name=DLFE-6303.pdf
- Eriksson, E. & Pyhäjoki, J. 2007. Huolen vyöhykkeistö ja työmenetelmät - dialogisuuden edistäminen. Teoksessa Neuvolatyön käsikirja, 439–447. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki. Tammi.
- Eriksson, K., Isola, A., Kyngäs, H., Leino-Kilpi, H., Lindström, U., Paavilainen, E., Pietilä, A-M., Salanterä, S., Vehviläinen-Julkunen, K & Åstedt-Kurki, P. 2012. Hoitotiede. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- Granhölm, T. 2008. Julkisen ja kolmannen sektorin välinen yhteistyö ikääntyneiden kotihoidossa. Viitattu 30.10.2014. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteenlaitos. Tampereen yliopisto.
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/79025/gradu02681.pdf?sequence=1>
- Halme, N., Kanste, O & Perälä, M-L. 2014. Lasten ja perheiden palvelujen saavutettavuus ja avun riittävyys – rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. Hoitotiede. 26, 3, 217-230.
- Halme, N., Kekkonen, M. & Perälä, M-L. 2012. Perhekeskukset Suomessa. Palvelut, yhteistoiminta ja johtaminen. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen raportti. Tampere. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90890/URN_ISBN_978-952-245-747-9.pdf?sequence=1
- Hastrup, A. & Hietanen-Peltola, M. 2013. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja kehitysympäristöt. Teoksessa Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen uudistaminen, lasten Kaste - kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi, 35-36. THL Raportti 3/2013. Toim. Hastrup, A., Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J. & Pelkonen, M. Tampere. Juvenes Print Oy.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104345/THL_RAP2013_003_verkko.pdf?sequence=1
- Hämeenaho, P. 2014. Hyvinvoinnin verkostot maaseudulla asuvien äitien arjessa. Etnologinen tutkimus palvelujen käytöstä ja hyvän arjen rakentumisesta. Väitöskirja. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen raportti. Jyväskylän yliopisto.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116186/URN_ISBN_978-952-302-222-5.pdf?sequence=1
- Jouhki, M-R., Klementti, R. & Hermanson, E. 2013. Monimuotoinen perhe. Teoksessa äitiysneuvolaopas, suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Klementti, R., & Hakulinen-Viitanen, T. Tampere. Juvenes Print

Kaikkonen, R., Mäki, P., Laatikainen, T. & Linnanmäki, E. 2012. Lasten ja lapsiperheiden terveys- ja hyvinvointierot. Raportti. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 21. Kaikkonen, R., Mäki, P., Hakulinen-Viitanen, T., Markkula, J., Wikström, K., Ovaskainen, M-L., Virtanen, S. & Laatikainen, T. Tampere. Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy
<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/b79b33f7-e767-4a74-ab5d-40e9b60a1fe8>

Kalland, M. 2007. Perhe tämän päivän yhteiskunnassa. Teoksessa Neuvolatyön käsikirja, 347-353. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki. Tammi.

Kankkunen, P & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOY.

Kela 2014 a. Lapsiperheen tuet. Viitattu 13.1.2014.
<http://www.kela.fi/lapsiperheet>

Kersanet. 2014. KERSANET verkkopohjainen perhekeskus. Viitattu 4.12.2014.
<http://www.epshp.fi/kersanet>

Korhonen, T. 2010. Promoting Child Development and Mental Health in Adult Psychiatric Care. A Nurses' Perspective. Viitattu 14.12.2014.
http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0009-8/urn_isbn_978-952-61-0009-8.pdf

Koskiahho, B. 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. 15-40. Eskola, A. & Kurki, L. Tampere. Vastapaino.

L 11.6..1999/731. Suomen perustuslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 13.2.2014 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

L 30.12.2010/1326. Terveystenhuoltolaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 13.2.2014.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=terveydenhuoltolaki>

Lindholm, M. 2007 a. Lastenneuvolatyön järjestelmä. Teoksessa Neuvolatyön käsi-kirja, 113-115. Toim. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki. Tammi

Lindholm, M. 2007 b. Neuvolatyön verkostot. Teoksessa Neuvolatyön käsi-kirja, 26-30. Toim. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki. Tammi

Mattila, K. 2005. Perusterveydenhuolto. Viitattu 2.11.2014. Terveysportti. Kustannus Oy Duodecim.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=suo00052

MLL 2014. MLL kunnan kumppanina. Viitattu 29.10.2014.
<http://www.mll.fi/kuntayhteisty/>

Mäkelä, J. 2013. Ehkäisevät palvelut kunniaan. Teoksessa Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen uudistaminen, lasten Kaste - kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi, 19–22. THL Raportti 3/2013. Toim. Hastrup, A., Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J. & Pelkonen, M. Tampere. Juvenes Print Oy.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104345/THL_RAP2013_003_verkko.pdf?sequence=1

Nyholm, M-L. & Suominen, H. 1999. Palveluverkossa yötäpäivää. Kunnallisanalan kehittämissäätiö. Helsinki.

Ojanen, T., Ritmala, M., Sivèn, T., Vihunen, R. & Vilèn, M. 2011. Lapsen aika. Helsinki. WSOY

OK-opintokeskus, 2014. Swot-analyysi. Viitattu 13.1.2014.
<http://www.ok-opintokeskus.fi/swot-analyysi>

Opetushallitus. 2014 a. Swot-analyysi. Viitattu 13.1.2014.
http://www.opi.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi

Opetushallitus. 2014 b. Oikeus esiopetukseen. Viitattu 12.11.2014.
http://www.opi.fi/koulutus_ja_tutkinnot/esiopetus/oikeus_esiopetukseen

Paasivaara, L., Suhonen, M. & Virtanen, P. 2013. Projektijohtaminen hyvinvointipalveluissa. Helsinki. Tietosanoma

Paunio, T. 2011. Perimä, ympäristö ja aivojen muovautuvuus yksilöllisen soputumisen taustalla. Viitattu 2.11.2014. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim. vol 24/2011. 2608-2613.
<http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo99954.pdf>

Perälä, M-L., Halme, N. & Nykänen, S. 2012. Lasten, nuorten ja perheiden palveluja yhteensovittava johtaminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tampere. Juvenes Print.

Perälä, M-L., Salonen, A., Halme, N. & Nykänen, S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/27f8cf8b-8fa8-402a-b3a0-e26dd8a7ba6d>

Rantanen, A., Heikkilä, A., Asikainen, P., Paavilainen, E. & Åstedt-Kurki, P. 2010. Perheiden tuen saanti terveydenhuollossa-pilottitutkimus. Hoitotiede. 22,2, 141–152.

Seinäjäki. 2014. Muut hankkeet. Viitattu 4.12.2014.
http://www.seinajoki.fi/seinajoenkaupunki/kaupunkikehittyys/ajankohtaisia_hankkeita/muut_hankkeet.html

- Seppälä, H. 2014. Palvelusuunnitelma. Kehitysvamma-alan verkkopalvelu. Viitattu 12.11.2014. <http://verneri.net/yleis/palvelusuunnitelma>
- Silfverberg, P. 2007. Ideasta projektiksi projektityön käsikirja. Helsinki. Edita.
- STM 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työn tekijöille. Helsinki. Edita Prima OY.
- STM 2009. Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto. Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet. Viitattu 12.11.2014. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1087414&name=DLFE-11139.pdf
- STM 2014 a. Lapsiperheiden taloudelliset tuet. Viitattu 13.1.2014. http://www.stm.fi/toimeentulo/tuet_ja_etuudet/lapset_ja_vanhemmuus
- STM 2014 b. Suun terveyden huolto. Viitattu 29.10.2014. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut/suunterveys
- STM 2014 c. Terveyspalvelut. Viitattu 29.10.2014. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut
- STM 2014 d. Sosiaalipalvelut. Viitattu 30.10.2014. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut
- Storvik-Sydänmaa, S., Talvensaari, H., Kaisvuori, T. & Uotila, N. 2012. Lapsen ja nuoren hoitotyö. Helsinki. SanomaPro.
- Summers, J-A., Hoffman L., Marquis J., Turnbull A. & Poston D. 2005 Relationship Between Parent Satisfaction Regarding Partnerships With Professionals and Age of Child. 48-58. Viitattu 14.12.2014 <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1439&context=psychf> acpub
- Suomen ev.lut. kirkko. 2014. Ihmisarvo ja hyvinvointi. Kristillisen toiminnan keskeisin periaate nousee Kultaisesta säännöstä. Viitattu 30.10.2014. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/BA5100719470EA29C22570590036EB8D?OpenDocument&lang=FI>
- THL 2014. Varhaiskasvatus. Viitattu 12.11.2014. [http://www.thl.fi/fi/web/lapset-
nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut](http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut)
- Tilastokeskus 2014. Perhe. Viitattu 13.1.2014. <http://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html>
- Vuori, A. 2012. Vähävaraisten lapsiperheiden hyvä vointi ja sen tukeminen. Väitöskirja. Terveystieteiden yksikkö. Tampereen yliopisto.

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66970/978-951-44-8980-8.pdf?sequence=1>

Ähtärin 4H-yhdistys. 2014 a. Järjestö. Viitattu 11.11.2014.
<http://ahtari.4h.fi/yhdistyksemme/jarjesto/>

Ähtärin 4H-yhdistys. 2014 b. 4H-lastenhoitopalvelu. Viitattu 11.11.2014.
<http://ahtari.4h.fi/palvelut/4h-lastenhoitopalvelu/>

Ähtärin seurakunta. 2014. Lapset ja perhe. Viitattu 30.10.2014
<http://www.ahtarinseurakunta.fi/?id=440&lang=fi>

Palveluopas Ähtärin lapsiperheille

Sisälllys

OPPAAN LUKIJALLE.....	4
PERUSTERVEYDENHUOLTO.....	5
Terveyskeskus	5
Lastenneuvola	5
Hammashuolto	5
Erityispalvelut Osviitta	6
SOSIAALIPALVELUT	7
Lastensuojelu.....	7
Toimeentulotuki	7
JÄRJESTÖT JA YHDISTYKSET	8
Järjestökalendareri.....	8
Ähtärin Mannerheimin Lastensuojeluliitto	8
4H- yhdistys	9
KERSANET	9
SEURAKUNTA.....	10
Ähtärin seurakunta.....	10
Ähtärin helluntaiseurakunta	10
Ähtärin vapaa seurakunta.....	10
KELA.....	11
VARHAISKASVATUS	12
Ollinkulman päiväkoti ja esiopetus.....	12
Vilikkilän päiväkoti	12

Ryhmäperhepäiväkodit	13
Ryhmäperhepäiväkoti SINIKELLO – vuoropäivähoito	13
Ryhmäperhepäiväkoti RENTUKKA	13
Perhepäivähoito	13
VAPAA AIKA	14
Kirjasto	14
Mesikämmen-kylpylä	14
Ähtärin eläinpuisto	14
Liikunta & ulkoilu	15
Ähtärin jäähalli.....	15
Kulttuuritoimi	15
HYÖDYLLISIÄ INTERNET LINKKEJÄ JA PUHELINNUMEROITA	17

OPPAAN LUKIJALLE

Tämä perhepalveluopas on tehty helpottamaan Sinua ja perhettäsi hyödyntämään Ähtärin kaupungissa olevia lapsiperheiden palveluita.

Opas sisältää lyhyen kuvauksen Ähtärissä tarjottavista palveluista ja harrastemahdollisuuksista nettilinkeineen.

Opas on tehty yhteistyössä Ähtärin kaupungin vastaavan terveydenhoitajan kanssa. Opas on opinnäytetyönä osa Vaasan ammattikorkeakoulun terveydenhoitotyön opintoja.

PERUSTERVEYDENHUOLTO

Sairaalantie 4, 63700 Ähtäri

Vaihde p. 06-4157601

Terveyskeskus

Päivystys ma-pe klo 8-16 p. 06-4157231

ma-pe klo 16–08 ja viikonloppuina/arkipyhinä Seinäjoen keskussairaalassa p. 06-415 4555

Kiireellinen vastaanotto ajanvarauksella ma-pe klo 16–20 ja viikonloppuisin/arkipyhinä klo 10–18 Ähtärin pääterveysasemalla p. 06-4157231

Ajanvaraus lääkärin kiireettömälle vastaanotolle p. 06-4157236

Laboratorio avoinna ma-pe klo 8-16

Lastenneuvola

Lastenneuvolassa seurataan lapsen kasvua, kehitystä ja terveydentilaa vauvasta kouluikään. Neuvolan työmuotoina ovat terveystarkastukset, kotikäynnit, perhevalmennus ja vauvaryhmät.

<http://www.6tk.fi/ahtarin-paaterveysasema/lasten-ja-nuorten-terveysneuvonta/lastenneuvola.html>

Hammashuolto

Hammashoitola ma-pe 8-15 p.06-4157271

Hammaslääkäripäivystys viikonloppuisin/arkipyhinä klo 9-12 p. 06-425 5428. Arki- ja viikonloppuillaisin Seinäjoella klo 16–21 p. 06-4255311. Yöpäivystys klo 21–08 Tampere p.03-311611

Erityispalvelut Osviitta

Kuusiokuntien terveystyöntekijöiden moniammatillisen työryhmän jäsenet edustavat psykologian, sosiaalityön, puheterapian ja toimintaterapian asiantuntemusta. Yksiköllä on käytettävissä konsultoiva lääkäri ja työyksikköön kuuluu sekä yksilö, että perheterapiakoulutettuja asiantuntijoita.

Erityispalvelut Osviitalla on toimipiste jokaisessa terveystyöntekijöiden kunnassa. Erityispalvelut Osviitan palveluita ovat perheneuvonta, psykologin palvelut, päihdetyö, puheterapia, toimintaterapia ja konsultaatio- ja asiantuntija-apu. Palvelut ovat maksuttomia, eikä vastaanotolle tarvita lähetettä. Yhteystiedot löydät alla olevan nettilinkin kautta.

<http://www.6tk.fi/erityispalvelut-osviitta.html>

SOSIAALIPALVELUT

Lastensuojelu

Lastensuojelun tehtävänä on tukea vanhempia, huoltajia ja muita lapsen kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa.

Yksi lastensuojelun avohuollon tukitoimi on perhetyö. Työ perustuu yhdessä perheen, sosiaalityöntekijän ja perhetyöntekijän kanssa laadittuun suunnitelmaan. Perhetyö edellyttää perheen sitoutumista työskentelyyn

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/sosiaali-ja-terveys/sosiaalinen-tuki-ja-toimeentulo/lastensuojelu>

Toimeentulotuki

Toimeentulotukea myönnetään tilanteissa, joissa henkilön tai perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin.

Toimeentulotukeen liittyvää tietoa, sekä puhelinnumeroita joihin voit ottaa yhteyttä tarvittaessa, löydät alla olevasta nettiosoitteesta.

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/sosiaali-ja-terveys/sosiaalinen-tuki-ja-toimeentulo/toimeentulotuki>

JÄRJESTÖT JA YHDISTYKSET

Järjestökalenteri

Ähtärin monista eri järjestöistä, kuten liikunta- ja kulttuurijärjestöistä, kuoroista ja musiikkiryhmistä, tanssiryhmistä, sekä teatteri- ja lausuntaryhmistä, saat tietoa alla olevan nettiosoitteen kautta.

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/vapaa-aika/jaerjestoekalenteri>

Ähtärin Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Perhekahvilassa tutustut uusiin ihmisiin ja voit jakaa kokemuksia muiden vanhempien kanssa. Tapaamme joka perjantai klo 9-13 Perhekeskus Mukulamutkassa Ostolantie 4, Monitorin ylätasanne

<http://ahtari-ml-l-fi.directo.fi/>

4H-yhdistys

Ähtärin 4H-yhdistys tarjoaa lastenhoitopalveluita lapsiperheille, jotka tarvitsevat apua yli 3 kuukauden ikäisen lapsen hoidossa. Perhe voi katsoa yhdistyksen sivuilta haluamansa nuoren yhteystiedon ja sopia työtehtävistä tarkemmin. Laskutus toimii 4H-yhdistyksen kautta. Lisätietoa löydät alla olevasta nettiosoitteesta.

<http://ahtari.4h.fi/>

Ähtärin 4H-yhdistys ry

Siltakuja 2, 63700 Ähtäri

Sähköposti: ahtari(at)4h.fi.

Puh:040-7355981

KERSANET

Kersanetistä vanhemmat löytävät tietoa lapsen odotuksesta ja synnytyksestä, lapsen kasvusta ja kehityksestä, vanhempana olemisesta sekä lapsiperheiden palveluista. Kersanet on kohdennettu Etelä-Pohjanmaan kuntien 0-12 -vuotiaiden lasten vanhemmille.

http://talli.poutapilvi.fi/p4_epshp/kersanet

SEURAKUNTA

Ähtärin seurakunta

Suomen evankelis-luterilainen kirkko tukee lapsiperheitä, järjestämällä lapsille monipuolista ja turvallista toimintaa kuten päiväkerhoja, perhekerhoja ja pyhäkouluja.

www.ahtarinseurakunta.fi

Ähtärin helluntaiseurakunta

Tällä hetkellä palveluita alle kouluikäisten lasten perheille ei ole saatavilla. Kannattaa seurata ajankohtaisia tiedotteita seurakunnan nettisivuilta.

www.ahtarinhelluntaiseurakunta.net

Ähtärin vapaa seurakunta

Tällä hetkellä palveluita alle kouluikäisten lasten perheille ei ole saatavilla. Kannattaa seurata ajankohtaisia tiedotteita seurakunnan nettisivuilta.

<http://www.ahtari.svk.fi/>

KELA

Kansaneläkelaitos eli Kela maksaa erilaisia etuuksia, joihin kuuluu esimerkiksi äitiysavustus, äitiyspäiväraha, isyysraha, kotihoidontuki ja lapsilisä.

Ähtärissä julkishallinnon palvelut löytyvät keskitetysti yhdestä paikasta. esim. Kela, poliisi, TE-toimisto, maistraatti ja oikeusapu/edunvalvonta sekä vero

Kaupunginvirasto
Ostolantie 17, 63700 Ähtäri
Puh 020 125 2600
Avoinna ma-pe klo 9-15

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/info/yhteispalvelu>

Kelan omat sivut: www.kela.fi

VARHAISKASVATUS

Ähtärissä on erinomaiset lasten päivähoitomahdollisuudet. Kaksi päiväkotiä, ryhmäperhepäiväkoti sekä perhepäivähoito tarjoavat vaihtoehtoja lasten hoitoon.

Ollinkulman päiväkoti ja esiopetus

Otsonkoulu

Koulukuja 3A 2

63700 Ähtäri

Avoinna klo 6.30–16

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/koulutus/esiopetus/ollinkulman-paeivaekoti-ja-esiopetus>

Vilikkilän päiväkoti

Kievarintie 10, 63700 Ähtäri

Avoinna arkisin klo 6.30–17.00

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/koulutus/varhaiskasvatus/vikkilaen-paeivaekoti>

Ryhmäperhepäiväkodit

Ryhmäperhepäiväkoti SINIKELLO – vuoropäivähoito
Sairaalan tie 4 C, 63700 Ähtäri

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/koulutus/varhaiskasvatus/ryhmaeperhepaevaekoti>

Ryhmäperhepäiväkoti RENTUKKA
Kivikkokuja 1, 63700 Ähtäri

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/koulutus/varhaiskasvatus/ryhmaeperhepaevaekoti>

Perhepäivähoito

Tietoa perhepäivähoidosta, sekä yhteystiedot löydät alla olevan nettiosoitteen kautta.

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/koulutus/varhaiskasvatus>

VAPAAIKA

Kirjasto

Lukiontie 3

63700 ÄHTÄRI

puh 040 673 7456

Lisätietoja kirjaston aukioloista ja tapahtumista löydät Ähtärin kaupungin nettisivuilta www.ahtari.fi

Mesikämmen-kylpylä

Sijainti hotelli Mesikämmen yhteydessä.

Karhunkierros 149, 63700 Ähtäri

puh. aukioloaikoina 06-539 1514

<http://www.hotellimesikammen.fi>

Ähtärin eläinpuisto

Ähtärin eläinpuisto on Suomen vanhin luonnonmukainen eläinpuisto. Puistossa on noin 60 eri eläinlajia, joista tunnettuja ovat erityisesti karhut. Lisätietoa alla olevasta osoitteesta

www.ahtarizoo.fi

Liikunta & ulkoilu

Ähtäristä löytyy monia mahdollisuuksia aktiiviseen liikkumiseen ja harrastamiseen. Yleisurheilu, lasten urheilukoulu, hiihtokoulu, ratsastuskoulu ja maneesi, jalkapallo, pesäpallo, jääkiekko, tennis, tikanheitto, pyöräily, uinti, naisvoimistelun ryhmät, suunnistus ym. Vaihteleva maasto, vesistö ja runsasluminen talvi ovat Ähtärin valttikortteja. Retkeily reitistöjä on rakennettu hiihtäjille, vaeltajille, moottorikelkkailijoille, pyöräilijöille, melojille ja soutajille. Reitistöjen varrella on kaikkiaan 15 laavua oheisrakenteineen.

Ähtärin liikuntatoimisto

Ostolantie 17, 63700 Ähtäri

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/vapaa-aika/liikunta-ja-ulkoilu>

Ähtärin jäähalli

Varattavissa sekä jääkiekkoilijoiden että muidenkin luistelun harrastajien käyttöön. Lisätietoa alla olevasta nettiosoitteesta.

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/vapaa-aika/liikunta-ja-ulkoilu/jaehalli>

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi järjestää ympäri vuoden useita tapahtumia. kuten taidenäyttelyitä, konsertteja, näytelmiä jne. Näiden lisäksi kulttuuritoimenjohtaja vastaa myös kansallisen veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksista. Ähtärin kulttuuritoiminnan keskittymiksi voidaan mainita Pirkanpojan Taidekeskus, Pirkanlinna,

kotiseutumuseo, koulumuseo, Taitokeskus Kehrä sekä Ähtäri-Seuran ansiokas kulttuurityö.

Ähtärin vetovastuulla on Kuusiokuntien alueen lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan kehittäminen.

Ähtärin kulttuuritoimi

Ostolantie 11

63700 Ähtäri

Kulttuuritoimi tekee tiivistä yhteistyötä mm. Ähtärin seurakunnan, Merikanto-opiston ja Lakeudenportin kansalaisopiston kanssa järjestämällä erilaisia kulttuuritilaisuuksia.

Suomi.fi-portaali www.suomi.fion kerännyt kuntalaisille tärkeää tietoa yhteen osoitteeseen. Portaalista löytyy aineistoa myös kulttuuriin. Kannattaa tutustua!

<http://www.ahtari.fi/kaupunki/index.php/vapaa-aika/kulttuuritoimi>

HYÖDYLLISIÄ INTERNET LINKKEJÄ JA PUHELINNUMEROITA

- <http://www.ahtari.fi/>
Ähtärin kaupungin sivuilta löytyy kattavasti ajankohtaista tietoa palveluista ja tapahtumista.

- www.imetys.fi

Yllä olevasta osoitteesta löydät hyödyllistä tietoa imetyksestä, sekä paikallisen imetystukiäidin yhteystiedot.

- Kätilöpoliklinikka

Kätilöpoliklinikka toimii äitiyspoliklinikan yhteydessä. Siellä hoidetaan mm. varhain kotiutuneiden perheiden jatkohoito, vastasyntyneen paino-, bilirubiini- ja kuulokontrollit.

Imetyspoliklinikka tarjoaa apua imetyksen haasteisiin. Aika imetyspoliklinikalle varataan puhelimitse. Imetystukipuhelin toimii vuorokauden ympäri Seinäjoen sairaalassa.

Yhteystiedot löydät alla olevan nettilinkin kautta.

http://www.epshp.fi/1/yksikoiden_sivut/operatiivinen_toiminta/naistentautien_ja_synnytysten_toimintayksikko/aitiy_spoliklinikka

Eteläpohjanmaan sairaanhoitopiiri
Huhtalantie 53
60220 Seinäjoki
puh. 06 415 4111

- Myrkytystietokeskus
Avoinna 24t/vrk
puh. 09 471 977 tai 09 4711
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton vanhempainnetti
Vanhempainnetti on Mannerheimin Lastensuojeluliiton perheille ja vanhemmille suunnattu sivusto, joka tarjoaa mm. paljon tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä, tukivinkkejä, keskustelut, blogin sekä kirjepalvelun

<http://www.mll.fi/vanhempainnetti/>